

novi prilozi za biografiju e.p.

nikica petković

NIKICA PETKOVIĆ (1962) — čovjek neobično raznolikih iskustava, mislilo se da je već sve jasno s „vrlama i vilenjacima“, ali nastavio s nizom tekstova o tekućoj književnoj produkciji, novim pjesmama i multimedijском aktivnošću. Ulomak koji objavljujemo samo je najava opsežnih novih priloga o ličnosti i djelu E.P. (M.Mi.)

Njegove knjige su se čitale unaprijed sa žarom i s tajanstvenom privrženošću. Mornarička čvrstoća njegova ship-shape štiva činila ga je klasičnim piscem. Otkako sam osakaćen i otkako se ne mičem, otkako samo pokatkad prošetam od kreveta do prozora, nedostaju mi njegove knjige.

Nekad me netko posjeti. Obično to bude Gilberta, ali ona se ne pokazuje i ne donosi mi knjige. Kako da ih i odnosi kad je nevidljiva. Obnoć kad ne spavam i kad mi preko lica prelaze svijetla s ulice, pohodi me ideja o pobijanju vremena. Nju, odmah čim se pojavi, spremno dočeka ideja o toplom jutarnjem kruhu, svježem maslacu i siru, vreloj kavi i crnim zrnima kavijara.

Njegove knjige su tvrdo tkanje. Katkad, kada pokušavam zatvoriti oči i prisjetiti se dana kada sam čitao, točnije, kada sam imao što čitati, bude mi žao što ne mogu usnuti na običan, stoljetan način, s knjigom u rukama. Teško se prisjećam divnog i ugodnog trenutka, kada pred san, obasjan mliječnim svjetlom noćne lampe sklapam oči, a zadnje što osjetim biva tup udar kožnih korica o čelo, nos ili obraz.

Sada, kad nemam više knjiga, sjećam se najmilijih priča, epizoda, strašnih otmica, gotskih ambijenata, renesansnih klateža, njemačkih oštro poredanih ganglija koji su se dali opustiti tek u kaku sanatoriju, čarolijom majstora koji je, bez muka pokazao, kako i raspadanje može biti princip sabiranja svijeta. . . Sjećam se grabancijaša koji su između pisma i vješala, između pjesama i umišljene anarhije dočitali vlastiti život. Sjetim se naravno, njega, njegovih knjiga i naših nastojanja da, pokriti teškim pismenima, konačno odrastemo. Sagradite svratište, svratište sagradite, meketao bi Eduard, a ne ovako budalaši božji, klatite se poput pasa u trgovištu. Eduardov je put bio put bez sna, kao uostalom i put čitavoga grada u kojemu smo htjeli odrasti. Trčao je ulicom, mršav i kovrčav, ulazio u pivnice, lamatao rukama, pjevao himne Mariškiju B. kojemu je sudbina poklonila da bude naša Remedios i da se sabran kao sablast s nepunim trijeznom tjednom u tridesetogodišnjoj karijeri sukne u nebo i tamo ostane. . . i naglo usporio korak u trenutku kada bi pored njega promakla jedna iz jata mladih curica koje su toga proljeća opsjedale grad. Tjerao nas je da ih očima objahujemo, da ih pratimo kilometrima na zapad, da se divimo sedamdesetinskom ritmu kojim su razbijale maglu, da urlamo što su nam nedostupne.

Sagradio sam sebi okvir za mržnju, jebem ga tko misli da lažem, govorio je i ispod ruke držao crnooko klasično čedo, izdanak stada pastira čiji su očevi s usamljenih osmatračnica pored mora tražili formulu koja bi spasila svijet i naš grad od raspadanja.

Taj okvir trajao je toliko koliko i mornarička nakana.

Poslije smo se nalazili, pričajući o tome kako bi bilo, kada bismo, odjednom ovako preko noći mogli odrasti. Knjige Eduarda P. obećavale su mnogo. Hej, uzmeš ideju, jebi ga, ako je imaš, zaroštaš je, kužiš, uvališ u bubanj i melji. To su priče koje, osim pohabanih prodavača tajni, nitko više ne dira.

Svijet bez pisma pun je izazova.

Tako smo jednom odlučili lutati gradom i zamisljati da je svatko od nas umjetničko djelo.

Između nogu vukla su nam se maljušna djeca. Vikala su, mi smo Al Capone, prenosimo heroin. . . Edo se okretao, mamu im jebem, smijao se i odmah je zatim prstom pokazivao na dječaka — razlomka, čovjeka od scene, s licem kujice koja se tjera. . . vidi ga, jebo ga šekspir, vidi ga, boga mu anakronog.

Izašli smo iz pivnice i sreli čovjeka kojega smo običavali pozdravljati i častiti pićem, kako nekoj starici, četiri minute udaljenoj od infarkta, objašnjava:

»Glede prozne produkcije u nas, poglavito tekuće, ono što međutim, da tako kažemo, reci-

između tebe i mene

ljubomir pauzin

LJUBOMIR PAUZIN, rođen u Ogulinu 1953., do sad je objavio zbirku pjesama U mojoj dvoslojnoj glavi (1985), a inače vrlo je djelatlan medijski autor, naime 'proizvođač' dramskih, radio i kazališnih tekstova, scenarija za TV itd. Ljubo je stvarno OK.

Od svih komadića vremena najjasnije razaznajem to vrijeme prije pisanja. Nalikuje vlažnoj ilovači u nemirnoj ruci: podatno se povinuje nestrpljivim prstima, a ipak se trpkopire. Kao da ima lice glatke kugle koja se zatvara u sebi i u koju gledam kao u oči slijepca: nema pridodatih oznaka, nema trajanja. Taj osjećaj prepoznajem samo po tome što ga ne znam prepoznati; to je nešto što ne znam dosegnuti, neka nedovršenost koja raste iz bjeline neispisanog papira i u njemu će ostati čak i onda kad ga tamni tekst potpuno prekrije. A ipak je sve naglašeno krajnjom preciznošću.

I evo: bijela je netaknuta četvorina upravo urezana u hrpavi stol, položena između mojih nepomičnih ruku dlanova okrenutih prema dolje. Prsti su rašireni, palčevi dodiruju ravne rubove kao da bi se papir mogao izmaknuti tamnoj sjeni olovke koja se, kako svjetlost pada, prijeteci izdužuje. Glava je zaključana kuća: hoće li se ruka pokrenuti?

Možda sjedim na obali nekog mora koje je zeleno i svijetlo. Njegova površina mogla bi se bljeskati kao obli krov pokislog plastičnog šatora. Možda sam polegnut, a podamnom je rasprostrta vlažna mahovina kao da je razlijevanje pjenasti sladoled. Možda je jutro i uokolo već je mrak. Već? Mrak?

I tako, već na samom početku ovo pisanje postaje drugačijim nego što se to u prvi mah činilo. Neke riječi dolaze češće od drugih, kao uporne osice, jesu li zamijetila: mrak, vlaga, hrpavo, bjelina, zamijetiti. Zamijetiti.

Možda je rano jutro, rano i ovješeno pod kamenim okvirom prozora sa zaklopljenim rebranicama. Rubovi jutra kloparaju pod tim prozorom, prozorom u kojem sjediš obučena u sivu ispranu spavaćicu: jednom si rukom obgrlila vitki vrat i bradu umetnula u jamicu što ju je načinio pregib lakta, a drugom si rukom stisnula koljena i neposlunu tanku tkaninu koja ispod podlaktice viri kao zgužvani staniol na staklenki s džemom. Kao da je rano jutro, teš-

mo, prvo upada u oči, izrijekom jest dezorijentiranost mladih autora, a kako se o pravu na razliku, kao i isključivoj poetičkoj inačici, ne može do vijeka govoriti braneći nastojanjem mladih pisaca, to bi se sada u barem prividnom minimalnom kontekstu valjalo upustiti u zahtjevnije prosudbe i izričitiije zahtjeve. . .

Starica je izbečila oči i molila smrt da bude brza i milostiva.

Ne razumijem tvoj čakavski svijet krcat penisa i prepun vulvi. Jebanje je međunarodna pojava.

Suti Eduarde, otidi u pilanu Osterman, glodi, pili i ne vraćaj se više. . . smijali bi se i lunjali gradom u kojem smo odlučili odrasti.

Snježana je ok cura, mumljao bi EP u do-lnojgradskoj pivnici iste te večeri koja se iz dana u dan uporno ponavljala i uvjeravala nas, uvijek iznova, da smo odrasli u gradu kojega postavljaju izvana zainteresirani ljudi. Grad bez kvasca i grad uvozne energije, gorštačkih ideja i pitomih primorskih ljubavnika u vječitoj nedoumici, uranjao je u još jedan kaptolsko-gradečki košmar iz kojega ga nisu u stanju izvući ni prvi jutarnji, rosom i dimom umazani tramvaji, niti mediji koji su nekad davno spasili Pariz od požara, niti poštanske službenice oprane i mirisne, koje poput palih andela papučama pobiru prvu jutarnju vlagu.

Rano ujutro, na terasi koja tijelom ulazi do spomenika plemenite gospe, čija blistava glava hrabri obespizdene, naša livanjskofijumanska muda žmikala su iz sebe smedelepljivu tekućinu koja se okurazila pišati po gradsku.

ko i mutno, i tvoja se kosa zaplela u prorez među rebranicama.

Ne započinjem pisati odmah, nekoliko sam trenutaka nepomičan i u tom je vremenu sabito neko neodređeno trajanje. Nejasno zamijećujem svoje ruke koje leže uz papir poput zapaljenih stražara. I uvidam kako papir raste. Kako raste i uskoro će prekriti svu sobu. Iz sata na stolu cure otkucaji i kaplju na pod. Kada ustanem bit će mi već do gležnja. Do gležnja? Do trbuha. Do trbuha? Male vrišteće sekunde. Crne. Crne?

Možda je travnato more zapravo položeno iza mene i dodirujem ga tek vrhom tjemenata. Ne vidim ga, samo ga čujem kako diše i vlagu istiskuje prema mom vratu. Zrak je gusta tekućina i sve je disanje: tlo se pomiče slijedeći moje izdisaje, podsjećajući na gibanje tvog mekog trbuha. Ti možda sjediš u prozoru, bosa se stopala opiru hrpavop površini kamenog prozorskog praga. Tabani se odguruju od grubog kamena koji je hladan i tebi se možda čini kako postaješ sve teža kao spužva koja upija vodu.

To što ću napisati sada se već razaznaje. Razaznaje? Već? Sada se već razaznaje, ali me je ta predigra, to vrijeme prije nego što su se slova počela ukazivati na papiru, učinila nesigurnim, neispitanim područjem vlastite želje. I još gutam krpice straha pobudenog uzgrom pustog papira.

Možda sjediš u širokoj prozorskoj niši, nožni prsti ližu sitne ožiljke dljeteta, tijelo se podatno savilo ispunivši tvrdi ugao. Zakopčana si u polutam i teško te je razlikovati od zidova, od stvari: sva si mekana kao ilovača, sva si od vode i nisi drukčija od te mlijekom obojene sobe. U njoj nema oštrina, nema rubova, sve se slijepilo, sve pretopilo jedno u drugo. Samo su se mjesečaste pruge provukle između rebrnica kao da su uvučene tvojim pramenom zaplete-nim među daščicama. Samo se mjesečina provukla i na tvom tamnom licu iscrtala polja mliječnog bljedila.